

Nefnda- og greiningarsvið Alþingis
B.t. efnahags- og viðskiptanefndar
Smíðju við Tjarnagötu
101 Reykjavík

Reykjavík 8. apríl 2026

SENT Á UMSAGNAGÁTT

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um ársreikninga nr. 3/2006 (stærðarhlutföll, endurskoðunarmörk, skilafrestur o.fl.).

Félag atvinnurekenda (hér eftir „FA“ eða „félagið“) þakkar fyrir tækifærið til að veita umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um ársreikninga nr. 3/2006 (þingskjal 934, 556. mál á 157. löggjafarþingi).

I. Almennar athugasemdir

FA metur mikils þau yfirlýstu markmið frumvarpsins, sem koma fram í almennum skýringum greinargerðar með frumvarpinu, að draga úr stjórnsýslubyrði íslenskra fyrirtækja, samræma íslenska löggjöf við reglur Evrópska efnahagssvæðisins (EES), stuðla að heilbrigðu og samkeppnishæfu viðskiptalífi og auka gagnsæi. Félagið styður eindregið innleiðingu EES-gerða sem eru nauðsynlegar til að tryggja samræmi og jafnræði á innri markaðinum. Hins vegar ítrekar FA áhyggjur sínar af því að frumvarpið í núverandi mynd virðist á köflum ganga lengra en lágmarkskröfur EES-gerða gera ráð fyrir, sem getur leitt til óþarfrar „gullhúðunar“ á regluverkinu. Slík umframkrafa skaðar samkeppnishæfni, eykur reglubyrði og stjórnsýslukostnað fyrir íslensk fyrirtæki. Mikilvægt er að lagasetning miði að því að skapa hagstætt og skilvirkt rekstrarumhverfi fyrir atvinnulífið.

II. Stærðarmörk

FA tekur vel í þá verulegu hækkun stærðarmarkna fyrir örfélög, lítil, meðalstór og stór félög og samstæður, allt að 25%, sem kveðið er á um í 1. gr. frumvarpsins um breytingar á 2. gr. laga nr. 3/2006. Það er sérstaklega ánægjulegt að sjá að tillaga FA um rýmkun markna fyrir örfélög, sem felur í sér hækkun heildareigna úr 20 millj. kr. í 50 millj. kr. og hreinnar veltu úr 40 millj. kr. í 100 millj. kr., eins og tilgreint er í 1. mgr. 1. gr. frumvarpsins, hafi verið tekin til greina. Í greinargerð með frumvarpinu er áréttað að markmið breytinganna er að tryggja að flokkun félaga samkvæmt ársreikningalögum endurspegli áfram raunverulegt efnahagslegt umfang þeirra og að með þessu verði markmiðinu um einföldun fyrir örfélög náð með skýrari og markvissari afmörkun. Þetta er mikilvæg og kærkomin léttning á stjórnsýslubyrði fyrir fjölda minni rekstraraðila.

III. Endurskoðunarskylda

Þrátt fyrir almennar hækkanir á stærðarmörkum, er það enn mat FA að mikilvægum ábendingum hvað varðar endurskoðunarskyldu hafi ekki verið fullnægt. Í fyrsta lagi ítrekar félagið þá afstöðu sína að ákvæði nýrrar málsgreinar í 98. gr. laga nr. 3/2006, sem bætt er við með 5. gr. frumvarpsins og kveður á um að félög með heildareignir sem nema a.m.k. 1,5 milljörðum króna falli ekki undir undanþáguheimild frá endurskoðun, sé örökstudd umframkrafa sem gengur lengra en lágmarkskröfur EES-réttar. Þetta ákvæði er sýnilegt dæmi um „gullhúðun“ á regluverkinu. Samkvæmt

ársreikningatilskipun ESB 2013/34/ESB er aðildarríkjum heimilt að undanþiggja lítil félög endurskoðunarskyldu og eingöngu er gerð krafa um endurskoðun fyrir meðalstór og stór félög. Þótt aðildarríkjum sé heimilt að setja ríkari kröfur en tilskipunin kveður á um, þá er þessi 1,5 milljarða króna viðmiðun, sem þvingar fram endurskoðun á félögum sem að öðru leyti falla undir skilgreiningu lítilla félaga samkvæmt EES-viðmiðum, talin örökstudd umframkrafa. Hún eykur reglubyrði og kostnað á félög sem að öðru leyti teljast ekki stór í alþjóðlegu samhengi. Fram kemur í greinargerð frumvarpsins (sbr. umfjöllun um 5. gr. frumvarpsins) að þessari viðbót sé ætlað að koma í veg fyrir að félög sem eru umtalsverð að stærð geti nýtt sér undanþágu frá endurskoðun. FA telur að þetta markmið sé ekki nægjanlega rökstutt fyrir slíkri umframkröfu, sérstaklega þegar litið er til yfirlýstra markmiða um einföldun regluverks og samkeppnishæfni. Krafan getur leitt af sér að íslensk fyrirtæki búi við þyngra regluverk en jafnstór fyrirtæki í öðrum EES-ríkjum, sem augljóslega skekkir samkeppnisstöðu. FA telur brýnt að þetta ákvæði verði endurskoðað.

Í öðru lagi vekur nýr staflíður við 8. mgr. 3. gr. laga nr. 3/2006, sem bætt er við með 2. gr. frumvarpsins og takmarkar undanþáguheimild örfélaga með heildareignir umfram 200 millj. kr., einnig upp spurningar um nauðsyn og rökstuðning. Í greinargerð frumvarpsins (sbr. umfjöllun um 2. gr. frumvarpsins) er þessi viðbót rökstudd með vísan til þess að úrræðið sé ekki ætlað félögum þar sem meginstarfsemi felst m.a. í umtalsverðri uppbyggingu eignasafna. FA bendir á að slík takmörkun þarf að vera skýr og afmörkuð til að koma í veg fyrir óvissu og óþarfa reglubyrði. Félagið telur mikilvægt að skýrt verði orðalag um hvenær félag færir milli stærðarflokka og hvenær endurskoðunarskylda myndast.

IV. Skilafrestir ársreikninga

Félagið tekur jákvætt í þær breytingar sem fela í sér lengri skilafresti fyrir örfélög, en samkvæmt 6. gr. frumvarpsins er 109. gr. laga nr. 3/2006 endurskoðuð þannig að örfélög geta nú skilað ársreikningi innan frests ríkisskattstjóra til framtala. Í greinargerð með frumvarpinu (sbr. umfjöllun um 6. gr. frumvarpsins) er þessi breyting rökstudd með því að hún stuðli að því að álagi ársreikningaskila sé dreift yfir lengri tíma og að þetta sé líður í ríkara gagnsæi fyrir markaðinn. Hins vegar er það áhyggjuefni að þrátt fyrir rökstuðning greinargerðarinnar um meira vægi fjárhagsupplýsinga stærri og kerfislega mikilvægra félaga fyrir markaðinn, þá lýsir FA enn áhyggjum sínum vegna styttingar fresta fyrir þessi félög. Félagið leggur áherslu á að tryggja verði að slík stytting sé raunhæf og að fyrirtækjum verði veittur nægjanlegur aðlögunartími.

Enn fremur hefur FA bent á óvissu og óásættanlegt ósamræmi milli orðalags 1. mgr. 109. gr. laga nr. 3/2006, eins og henni er breytt með 6. gr. frumvarpsins, og skýringa í greinargerðinni. Þar er annars vegar gert ráð fyrir að félög skuli skila ársreikningi „þegar í stað“ eftir staðfestingu á aðalfundi, en hins vegar er í greinargerðinni gefið til kynna að Ársreikningaskrá skuli veita „eðlilegt svigrúm“ eða miða við „innan viku“ við framkvæmd stjórnvaldssekta. Þetta misræmi milli lagatexta og leiðbeinandi skýringa getur skapað óvissu í framkvæmd, sem er óásættanlegt þegar um er að ræða fresti sem hafa bein áhrif á rekstrarumhverfi fyrirtækja.

V. Gildistaka

Það er enn mat FA að ákvæði 10. gr. frumvarpsins um gildistöku, sem gerir ráð fyrir að lögin öðlist þegar gildi og komi til framkvæmda við reikningsár sem hefst 1. janúar 2026 eða síðar, veiti of skamman aðlögunartíma miðað við umfang og flækjustig breytinganna. Þetta er ekki síst mikilvægt þar sem greinargerð frumvarpsins (sbr. umfjöllun um 10. gr. frumvarpsins) kveður á um umtalsverðar breytingar sem krefjast aðlögunar. Það er brýnt að framlengja aðlögunartíma og færa gildistöku til

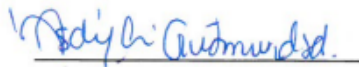
reikningsára sem hefjast eftir 1. janúar 2027, eins og FA hefur áður lagt til. Þetta myndi gefa fyrirtækjum og fagaðilum nauðsynlegan tíma til að undirbúa sig og innleiða breytingar á kerfum og verkferlum án óþarfa álags.

VI. Að lokum

FA metur mikils þær jákvæðu breytingar sem hafa verið gerðar á frumvarpinu í ljósi ábendinga félagsins, sérstaklega hvað varðar hækkun stærðarmarka og lengri skilafresti fyrir örfélög. Þetta sýnir vilja til að létta álagi af íslensku atvinnulífi. Hins vegar telur félagið enn að frumvarpið þarfnist nánari skoðunar áður en það verður að lögum. Sérstaklega er mikilvægt að endurskoða ákvæði um endurskoðunarskyldu sem ganga lengra en EES-réttur krefst, tryggja raunhæfa skilafresti fyrir stærri félög og framlengja aðlögunartíma fyrir gildistöku laganna.

FA er ávallt reiðubúið til að funda vegna málsins og áskilur sér rétt til að skila frekari athugasemdum á síðari stigum þess.

Virðingarfyllt,

Ásdís Eir Guðmundsdóttir
Lögfræðingur FA